

สะพานสายรุ้ง

ปีที่ 22 ฉบับที่ 3 ธันวาคม 2562

เสริมการศึกษาด้วยโภชนาการ

เมื่อวันจันทร์ที่ผ่านมา (11 พย.) มูลนิธิ MOA ภายใต้การสนับสนุนของสสส. ได้นำคณะครูจำนวน 40 ท่านจากสองร.ร. ในจังหวัดนนทบุรีและลพบุรีเข้ามาเยี่ยมชมการทำงานด้านโภชนาการของปัญญาทัย เนื่องจาก MOA ซึ่งทำงานด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์มาเป็นเวลานาน ตระหนักถึงความจริงจัง ความใส่ใจในการทำงานของปัญญาทัย เกี่ยวกับความปลอดภัยทางด้านอาหารและพัฒนาการของเด็กไทย โดยตลอดเวลาหลายปีที่ MOA ทำงานร่วมกับปัญญาทัยของเรามานี้ เราเป็นเพียงร.ร. เดียวที่สามารถดำเนินการในเรื่องนี้ได้อย่างครบถ้วนทั่วถึงทั้งทางหลักการและการปฏิบัติ

กว่า 15 ปีที่ปัญญาภัยนำอาหารกลางวันจากเกษตรอินทรีย์มาให้กับลูกหลานปัญญาภัยของเรา ในระยะแรกที่เราอยู่หมู่บ้านนภลัยการทำงานเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากในระยะนั้นสังคมไทยยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของพืชผักที่มาจากเกษตรอินทรีย์ มีเพียงเกษตรกรจำนวนแค่น้อยมือเดียวทำเกษตรอินทรีย์ ผักที่นำมาใช้ทำอาหารกลางวันให้กับนร.ปัญญาภัยเราจึงเป็นผักพื้นบ้านที่มีอยู่เพียงสองสามชนิดและซ้ำๆกัน เด็กๆจึงต้องทานอาหารกลางวันที่มาจากผักไม่กี่ชนิด ขณะเดียวกันการขนส่งก็เป็นอุปสรรค เราจึงต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้ปกครองที่บ้านอยู่ใกล้ร.ร. มาคอยรับผักที่มาส่งตั้งแต่ตีสามตีสี่ เนื่องจากที่ร.ร. ไม่มีคนเฝ้า

หลังจากที่ปัญญาภัยเราย้ายมาอยู่ ณ สถานที่ปัจจุบันนี้ สถานการณ์ค่อยดีขึ้นเป็นลำดับ เนื่องจากสังคมมีความเข้าใจเรื่องความสำคัญและคุณค่าของเกษตรอินทรีย์มากขึ้น เราจึงมีเครือข่ายเกษตรกรกว้างขวางขึ้นสามารถส่งผักได้หลากหลายและตลอดทั้งปี จากผักก็ขยายเป็นผลไม้ และมาสู่นเนื้อสัตว์ ตลอดจนเครื่องปรุงชนิดต่างๆในที่สุด เมื่อดำเนินการในเรื่องนี้ไปได้ในระยะหนึ่ง ร.ร. ก็เห็นว่าสิ่งที่เราสามารถให้บริการอาหารกลางวันที่มาจากเกษตรอินทรีย์แก่ลูกหลานปัญญาภัยของเรานั้นเป็นเรื่องที่ดี แต่จะดียิ่งขึ้นหากเด็กๆสามารถได้รับอาหารแบบนี้ทั้งสามมื้อ และครอบครัวของเด็กๆก็สามารถได้รับอาหารแบบเดียวกันด้วย จากแนวคิดดังกล่าวจึงนำมาสู่การดำเนินการตั้งสหกร ซึ่งมีกลุ่มผู้ปกครองช่วยรับผิดชอบในการดูแล เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถนำผักอินทรีย์ไปใช้ทำอาหารที่บ้านด้วย อันจะเป็นการอำนวยความสะดวกในเรื่องการซื้อหาไปด้วยอีกทางหนึ่ง ทำให้ประหยัดเวลาในครอบครัวไปได้

นับจากมีสหกรมา การดำเนินงานเรื่องอาหารที่มาจากเกษตรกรอินทรีย์ของปัญญาไทยเราก็ยิ่งเข้มแข็งกว้างขวางขึ้น เรามีการสร้างเครือข่ายกว้างขวางขึ้น สามารถช่วยเกษตรกรที่ทำงานด้านนี้ได้มากขึ้น จนทำให้เราเป็นที่รู้จักในหมู่เกษตรกรทางด้านนี้ โดยที่เราเองก็ได้ประโยชน์จากการมีเกษตรกรเครือข่ายที่กว้างขวางมาคอยให้บริการเรื่องผลิตผลทางการเกษตรที่ครบถ้วนตลอดทั้งปี จนกระทั่งทุกวันนี้สหกรเรมาถึงกับสามารถให้บริการเรื่องผักอินทรีย์แม้ในระหว่างช่วงเวลาปิดเทอมให้คุณพ่อคุณแม่ทุกท่านสามารถมาหาซื้อได้ตลอด ขณะเดียวกันการทำงานของเราก็กลายเป็นแบบอย่างให้กับร.ร. อื่นที่สนใจจะทำเรื่องนี้เพื่อประโยชน์ของเด็กๆ อย่งไรก็ตาม การทำงานของร.ร. เหล่านั้นส่วนใหญ่ยังจำกัดวงอยู่แค่แ่งมุมเดียว ไม่สามารถดูแลได้ครบถ้วนอย่างที่ปัญญาไทยดำเนินการอยู่ทุกวันนี้ ซึ่งก็เป็นผลจากความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างร.ร. กับคุณพ่อคุณแม่และผู้ปกครองในชุมชนปัญญาไทยของเราดังเช่นที่ปรากฏในทุกๆเรื่อง

ในระหว่างการประชุมดังกล่าวไม่เพียงแต่คณะครูที่เข้าเยี่ยมชมจะชื่นชมความ

ร่วมมือกันทำงานในชุมชนของเรา คณะคุณตาคุณยายเกษตรกรที่ร่วม

เดินทางมาด้วยก็รู้สึกปลาบปล้ำที่ผลิตผลจากหยาดเหงื่อแรงงานของ
เกษตรกรอย่างตน กลายมาเป็นอาหารที่ลูกหลานปัญญาภัยของเราทานกัน
โดยไม่มี การเกี่ยงงอน ต่างจากร.ร. ทัวไปที่การทำงานฝักเป็นเรื่องยากลำบาก
ของชีวิตเด็กอย่างหนักหนาสาหัส จากความตั้งใจแรกเริ่มที่จะมาดูเรื่อง
โภชนาการ เมื่อมาเห็นผลดีที่เกิดกับลูกๆหลานๆปัญญาภัย ประกอบกับได้
เห็นความตั้งใจในการร่วมมือกันทำงานในชุมชนปัญญาภัยของเรา คณะครู
เหล่านั้นจึงหันมาสนใจเรื่องวิธีการเรียนการสอนของปัญญาภัยเราเพิ่มขึ้นไป
อีกชั้นหนึ่ง

จะเห็นได้ว่าวิสัยทัศน์ในการทำงานเพื่อเด็กไทยของปัญญาภัยเราก้าว
นำยุคสมัยไปกว่าทศวรรษเลยทีเดียว จากที่ไม่มีใครใส่ใจในอดีต ปัจจุบันนี้
เกษตรกรอินทรีย์กลายเป็นสิ่งสำคัญระดับประเทศและจะเป็นทางออกทางด้าน
อาหารของไทยต่อไปในอนาคต แน่นนอนการเริ่มต้นในระยะแรกจำเป็นต้อง
ยากลำบาก แต่หากไม่มีการเริ่มต้นทำสิ่งที่ดีเสียแล้วความเปลี่ยนแปลงก็
ไม่เกิดขึ้น หากทุกฝ่ายรอให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก่อนแล้วค่อยเข้าร่วม ก็จะไม่
มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน

เช่นเดียวกัน วิสัยทัศน์ทางการศึกษาและพัฒนาเด็กของปัญญาภัย
เราก็ก้าวล้ำนำยุคสมัยไปอย่างมาก ทุกวันนี้สังคมจำนวนมากยังเข้าใจผิดคิด
ว่าการที่เด็กเรียนรู้ข้อมูลต่างๆคือการมีความรู้ทางวิชาการ แต่ในยุคที่ข้อมูล
ข่าวสารกำลังท่วมโลก และมีทั้งข้อมูลเท็จและข้อมูลจริง อีกทั้งข้อมูล
เหล่านี้ก็เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมากกว่าที่เคยเป็นมา เพราะเทคโนโลยี
ของโลกเราพัฒนาไปในอัตราเร็วกว่าที่เคยปรากฏ การเรียนรู้ที่แท้จริงจึง
ไม่ใช่แค่การรับหรือเก็บจำข้อมูลอย่างที่ทักันโดยทั่วไปทั้งในระดับอนุบาล
ประถม มัธยม และอุดมศึกษา จนทำให้การศึกษาของเราถดถอยอยู่กับ

ที่ สำหรับโลกสมัยใหม่แล้วการค้นหาข้อมูลและวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลจึงเป็นสิ่งสำคัญ การเรียนรู้ของยุคสมัยใหม่จึงเป็นเรื่องของการหาข้อมูลและแยกแยะ และนี่ก็เป็นสิ่งที่ปัญญาภัยของเราบ่มเพาะในลูกหลานของเรามาเป็นเวลานานนับทศวรรษแล้ว แต่ในขณะเดียวกัน อีกสิ่งหนึ่งที่ปัญญาภัยของเราให้ความใส่ใจเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะในยุคสมัยนี้ก็คือ การค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลชั้นหนึ่ง เป็นการค้นหาข้อมูลด้วยประสบการณ์ตรง ไม่ใช่แค่ผ่านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตหรือผ่านกูเกิลเสิร์ชอย่างเดียว ในปีนี้เราจึงเห็นนร. ชั้นเล็กๆในปัญญาภัยของเราออกทัศนศึกษาออกสถานที่มากขึ้น ในขณะที่สำหรับชั้นมัธยมปัญญาภัยเราแล้ว เราก็ได้ดำเนินการในเรื่องนี้มาเป็นเวลาหลายปีแล้ว และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์อยู่ตลอดเวลา มีทั้งการไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งต้นธาร หรือการไปจัดการแสดงตามที่ต่างๆเพื่อหาประสบการณ์การเรียนรู้หลากหลายมิติดังเช่น การแสดงดนตรีไทยรำไทยที่ผ่านมา หรือการแสดงยูริธมีของชั้น ม. 4 ที่ออกไปในสัปดาห์นี้

การทำงานทางด้านการศึกษาและการพัฒนาเด็กของเราจึงไม่ใช่แค่การให้ข้อมูล ซึ่งเป็นเปลือกนอกของความรู้ แต่เป็นการบ่มเพาะคุณภาพภายในในตัวเด็ก อันจะนำไปสู่การค้นหาคว้าหาข้อมูลความรู้ได้ด้วยตนเอง ไม่ใช่แค่รับข้อมูลที่คนอื่นสร้างขึ้นให้เรา แล้วมาวัดเราว่าเรามีคุณภาพแค่ไหนอย่างไร เพราะต่อไปโลกในยุคอนาคตจะไม่ใช่แบบนั้นอีกแล้ว คุณภาพที่สำคัญของอนาคตจะวัดกันที่ว่าใครจะสามารถนำพาตนเองก้าวผ่านอุปสรรคต่างๆที่ถาโถมเข้ามาได้มากกว่าต่างหาก

จะเห็นได้ว่าในขณะที่ทางด้านการศึกษา เราให้ความใส่ใจกับคุณภาพที่จะปรากฏในตัวลูกๆของเรา ทางด้านโภชนาการ เราก็ให้ความใส่ใจกับสิ่ง

ที่จะไปส่งผลในตัวนร. ของเราเช่นเดียวกัน และนั่นก็คือหลักการสำคัญในการทำงานของปัญญาไทย ที่เคยไม่หวั่นไหวต่อกระแสสังคม หากแต่มองถึงผลกระทบที่มีต่อเด็กในทุกด้านเป็นที่ตั้งเสมอ

เพื่อลูก ๆ และชุมชน

ยิ่งการเกษตรแปรเปลี่ยนเป็นการผลิตทางอุตสาหกรรมมากขึ้น ก็ยิ่งมีการใช้ความพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ผลผลิตปริมาณมาก ๆ เพื่อนำมาซึ่งผลกำไรสูงสุด โดยไม่คำนึงถึงผลและอันตรายที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภคอาหารที่เรากินกันนับวันก็ยิ่งผิดไปจากที่เคยเป็นมาตามธรรมชาติมากขึ้นทุกที

ปัญหาการใช้สารเคมีในการเพาะปลูกของไทยเป็นปัญหาที่เรื้อรังและนับวันยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังจะเห็นได้จากการรายงานการสำรวจขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) พบว่า ในปี 2560 ประเทศไทยมีการใช้ยาฆ่าแมลงเป็นลำดับที่ 5 ของโลก และมีการนำเข้าสารเคมีกำจัดศัตรูพืชหรือยาฆ่าหญ้า (อาทิ ไกลโฟเซต พาราควอต) มากเป็นอันดับที่ 4 ของโลก¹ โดยนำเข้าสารพาราควอต 44,501 ตัน มูลค่า 3,816 ล้านบาท เป็นมูลค่าสูงเป็นอันดับหนึ่งของวัตถุดิบอันตรายที่นำเข้ามาใน

ประเทศ ตามด้วยสารไกลโฟเซต ที่นำเข้ามาเป็นปริมาณถึง 59,852 ตัน คิดเป็นมูลค่า 3,283 ล้านบาท² โดยสารเคมีที่เป็นอันตรายเหล่านี้ได้ถูกนำเข้ามาเพื่อใช้ในการทำการเกษตรของไทยมานานกว่า 30 ปี โดยส่วนใหญ่จะมีการใช้ในปริมาณที่สูงเกินกว่าค่ากำหนดบนฉลาก ส่งผลให้มีการตกค้างในผักและผลไม้จำนวนมากในระดับที่สูงเกินมาตรฐาน ดังจะเห็นได้จากข้อมูลของ นักวิชาการมหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ได้ลงพื้นที่เก็บตัวอย่างการตกค้างของพาราควอตต่อพืชผัก ที่ อ.สุวรรณคูหา จ.หนองบัวลำภู เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 ซึ่งได้ตรวจพบสารพาราควอตในผักท้องถิ่นทุกตัวอย่าง ได้แก่ พริกแดง กระเพรา คะน้า ชะอม ขณะที่การตรวจสารตกค้างของผักผลไม้ในซูเปอร์มาร์เก็ตและห้างค้าปลีกของเครือข่ายเครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (Thai-PAN) พบสารพาราควอตในผักผลไม้ในระดับเกินมาตรฐานสูงถึง 38 ตัวอย่างจาก 76 ตัวอย่าง²

การใช้สารเคมีในปริมาณสูงและเป็นเวลายาวนานไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคและเกษตรกร แต่หากยังส่งผลโดยตรงต่อสภาพแวดล้อมในบริเวณพื้นที่เพาะปลูกและพื้นที่โดยรอบ ซึ่งการที่สารถูกดูดซับไว้ในดินในปริมาณมาก เป็นเวลานาน จะทำให้เกิดการ “คายซับ” หรือปลดปล่อยสารละลายไปกับน้ำที่ไหลผ่าน เกิดผลกระทบในวงกว้างต่อพื้นที่การเกษตรโดยรวม พื้นที่ที่มีการทำเกษตรแบบอินทรีย์ที่มีเพียงร้อยละ 2 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมดของไทยกว่า 3 แสนไร่³ จึงเป็นเสมือนจุดสีเขียวเล็กๆบนผืนแผ่นดินสีแดงที่อาบไปด้วยสารเคมีอันตราย

แม้ว่าในปัจจุบัน เราจะสามารถซื้อหาผัก ผลไม้อินทรีย์ได้จากแหล่งต่างๆมากมาย ทั้งตลาด ตลาดนัดสีเขียว ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านจำหน่ายสินค้าเพื่อสุขภาพต่างๆ ฯลฯ หากจะนับรวมแล้วอาจจะมีผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย

มากกว่า 1,000 ราย บางรายมีตรารับรองมาตรฐาน บางรายไม่มีตรา
รับรอง แล้วผู้บริโภคอย่างเราจะมั่นใจได้อย่างไรว่าเราจะได้รับผลผลิตทาง

การเกษตรที่มี
คุณภาพตามแบบ
เกษตรอินทรีย์ ที่
เติบโตจากผืนดินที่
สะอาด ทุกขั้นตอน
ตั้งแต่การปลูก
จนถึงเก็บเกี่ยว

ปราศจากการใช้ปุ๋ยและสารเคมี ยาฆ่าแมลง สารกำจัดศัตรูพืช เกษตรผู้ปลูก
ไม่ทำลายดิน น้ำ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์อย่างแท้จริง

จากการทำงานที่ทีมงานสหกรได้ทำงานร่วมกับกลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินการ
ในวิถีเกษตรอินทรีย์มาเป็นเวลาหลายปี ทำให้เราตระหนักว่า ผลผลิตที่ได้รับ
การกล่าวอ้างว่าเป็นผลผลิตอินทรีย์นั้น บางครั้งกลับพบปริมาณยาฆ่าแมลง
หรือสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้าง ซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยที่ไม่ใช่ความไม่ตั้งใจของ
เกษตรกร หากแต่เป็นปัญหาของสภาพแวดล้อมที่ยากต่อการควบคุม หรือ
การขาดความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรอินทรีย์อย่างแท้จริง หน้าที่
ของสหกรจึงไม่เพียงแต่เสาะหาผลผลิตแบบเกษตรอินทรีย์มาจัดจำหน่ายแก่
ผู้ปกครอง แต่ยังรวมไปถึงการทำงานร่วมกับเกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นการคัด
กรอง ตรวจสอบ และควบคุมคุณภาพของผลผลิตโดยเฉพาะผักและผลไม้
อย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษามาตรฐานและเพื่อนำเสนอสิ่งที่ดีที่สุดที่สามารถหา
ได้มาให้ลูกๆของพวกเราได้รับประทานกันทั้งที่โรงเรียน และจัดจำหน่าย
ให้แก่ชุมชน ซึ่งการคัดกรองคุณภาพตามมาตรฐานของสหกรนั้น เริ่มตั้งแต่

การสัมภาษณ์ พูดคุย ซักถามถึงกระบวนการผลิต (Interview) การไปเยี่ยมชมแปลงเพาะปลูกเพื่อดูการปฏิบัติงานจริงของเกษตรกร (Investigate) และการตรวจสอบคุณภาพ (Inspect) ทั้งแบบตรวจสอบภายในโดยทีมงานและส่งไปยังสถาบันที่เชื่อถือได้

ผลผลิตที่ปลูกตามมาตรฐานอินทรีย์ของสหกรณ์เรายึดหลักเกณฑ์ของทางสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เป็นหลัก โดยต้องประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อมในพื้นที่เพาะปลูกต้องมีความหลากหลายทางชีวภาพ โดยพยายามรักษาและฟื้นฟูบริเวณที่เป็นแหล่งอาศัยของพืชและสัตว์หลากหลายชนิดเอาไว้อย่างน้อย 5% ของพื้นที่การผลิต มีต้นไม้ใหญ่เป็นแนวกันชนจากพื้นที่รอบข้าง ปลูกไม้ผลผสมผสาน ร่องน้ำในฟาร์ม บ่อปลาธรรมชาติ และพื้นที่ว่างเปล่าที่ปล่อยให้พืชขึ้นตามธรรมชาติ

2. เมล็ดพันธุ์ที่นำมาปลูกต้องเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ไม่ผ่านการดัดแปลงพันธุกรรม (non-GMO) เมล็ดไม่มีการเคลือบสารเคมี ไม่คลุกยาฆ่าแมลง มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ รวมไปถึงการเมล็ดพันธุ์ที่เกษตรกรเก็บเอง

3. กระบวนการปลูกจนถึงขั้นตอนการเก็บเกี่ยวต้องปราศจากการใช้สารเคมีใดๆ

4. ใช้การแพร่ขยายของสัตว์ และแมลงที่เป็นศัตรูธรรมชาติของแมลงศัตรูพืช หรือใช้การปลูกพืชขับไล่แมลง ใช้การปลูกพืชหมุนเวียน หรือโดยจุลินทรีย์ชีวภาพ ในการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช

5. ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ต้องปราศจากการใช้สารเคมีใดๆ รวมไปถึงพื้นที่เก็บเกี่ยว จัดเก็บและกระจายผลผลิตด้วย

เมื่อได้ผลผลิตที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวแล้ว สหกรณ์จึงจะนำมาจัดจำหน่ายให้ชุมชน โดยมีทีมงานตรวจสอบคุณภาพที่จะทำการสุ่มตรวจ

เป็นระยะๆ โดยใช้ชุดทดสอบหายาฆ่าแมลงตกค้าง หากพบว่ามีผัก ผลไม้ปนเปื้อนยาฆ่าแมลงก็จะดำเนินการพูดคุยกับเกษตรกร แลงงดการจำหน่ายผลผลิตจากเกษตรกรรายนั้นทันที หากไม่พบยาฆ่าแมลงในชั้นเบื้องต้น ทางสหกรณ์จะส่งตัวอย่างทดสอบทางห้องปฏิบัติการเพื่อตรวจหาในระดับเนื้อเยื่อ ซึ่งการส่ง

ตัวอย่างตรวจหาสารเคมีตกค้างทางห้องปฏิบัติการนั้นไม่เพียงแต่ผักและผลไม้เท่านั้นแต่ยังรวมถึงผลิตภัณฑ์แปรรูปต่างๆ เช่น ไข่กรอบ หมูยอทอดมัน ฯลฯ ที่ทางสหกรณ์นำมาจำหน่ายอีกด้วย

ถึงแม้ว่าการส่งตัวอย่างไปตรวจนั้นแม้จะมีค่าใช้จ่ายที่สูงมาก แต่ทางทีมงานสหกรณ์ก็เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องทำ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าลูกค้าและชุมชนของเราจะได้บริโภคผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัย มีมาตรฐานที่จะเป็นอาหารที่สร้างสุขภาพให้แก่ผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง เพราะสหกรณ์มีใช้ร้านค้าที่สร้างมาเพื่อมุ่งหวังกำไรที่เป็นตัวเงิน หากแต่กำไรของสหกรณ์คืออาหารที่มีคุณภาพที่ดีของลูกค้าปัญญาภัย และสุขภาพที่ดีของทุกคนในชุมชน รวมไปถึงการเป็นแหล่งกระจายสินค้าของเกษตรกรผู้มีความมุ่งมั่นในการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคมอีกด้วย

และแม้ว่าสหกรณ์จะมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ค่อนข้างสูง แต่ราคาสินค้าที่จัดจำหน่ายที่สหกรณ์นั้นก็มิได้มีราคาที่แตกต่างจากท้องตลาด

มากนัก มีสินค้าหลายรายการที่สหกรสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่ต่ำกว่าซูเปอร์มาร์เก็ตบางแห่งอีกด้วย ซึ่งการที่สหกรสามารถจำหน่ายสินค้า ผัก และผลไม้ในราคาใกล้เคียงกับท้องตลาดได้นั้น ก็มาจากการดำเนินงานในรูปแบบจิตอาสาของสหกรนั่นเอง หากแต่ว่าปัญหาการขาดแคลนแรงงานจิตอาสาเป็นปัญหาที่สหกรต้องเผชิญมาโดยตลอด ถ้าหากปัญหานี้ยังมีได้รับการแก้ไข ก็จะส่งผลต่อการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนของเราดังที่ได้กล่าวมา นอกเหนือจากงานจัดซื้อ ควบคุมคุณภาพ และการทำงานหน้าร้านโดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนไปในแต่ละวัน สหกรยังต้องการผู้ร่วมงานอีกจำนวนมาก จึงขอเชิญชวนผู้ปกครองทุกท่านมาร่วมเป็นส่วนหนึ่งด้วยกันกับเรา เพื่อส่งมอบสิ่งที่ดีงามให้กับชุมชน และเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับสังคมต่อไป

จิตอาสาสหกร

¹ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ; <https://siamrath.co.th/n/31128>

² <https://www.bbc.com/thai/thailand-45312985>

³ วารสารเพื่อนสุขภาพ เลมอนฟาร์ม;

https://issuu.com/669830/docs/newsletter_lemon_farm_june_2018

โรงเรียนปญโญทัย

199 ถนนสุขุมวิท 5 ซอย 32 แขวงอโงเมือง เขตสายไหม กทม. 10220

โทร. 02 792 0670

www.panyotai.com

E-mail: waldorfthai@hotmail.com

www.facebook.com/Panyotai

ขอเชิญติดตามข่าวสารในแวดวงมนุษยปรัชญาได้ทาง

facebook.com/Anthroposophical.Group.Thailand

และติดตามสาระของมนุษยปรัชญาได้จาก anthrothailand.wordpress.com